

RAPPORT TIL PMR OM HJEMMEEKSAMEN I RETTSHISTORIE, JUS3220

Hjemmeeksamen i rettshistorie, JUS3220, ble avholdt første gang i september 2016. Begrunnelsen for å ta rettshistoriefaget ut av Privatrett II, er knyttet til ønsket om å innføre mer varierte eksamensformer. Faglærerne i rettshistorie vurderte det slik at rettshistorie egner seg for hjemmeeksamen og faget kunne tas ut av JUS3211 selvom det er mange indre sammenhenger mellom rettshistoriepensum og resten av JUS3211. Sjette semester består derfor nå av to fag; JUS 3212 Privatrett II og JUS3220 Rettshistorie.

Det ble besluttet å legge all undervisning i rettshistorie til de første ukene av semesteret, og følge opp med eksamen umiddelbart etter. På den måten får studentene en bolk der de kan konsentrere seg helt om faget, og "bli ferdige" med det før de tar fatt på de dogmatiske fagene på 6. semester. Undervisningen er dels 16 timer forelesning (som også finnes på podcast) og 8 timers eksamensforberedende storkurs. Selve eksamen går over tre døgn, ca. en uke etter kursavslutning, og leveres elektronisk. Formatet på besvarelsen er en sammenhengende tekst med grense på 3000 ord (eksklusive overskrift, disposisjon, noter og litteraturliste). Det er utarbeidet et eget informasjonsskriv som ligger på semestersiden (vedlagt her). Der står det blant annet at dette er en øvelse i akademisk skriving, og at det forutsettes at studentene gjør seg kjent med og benytter henvisningsmalen som er utarbeidet av Juridisk fakultetsbibliotek, og som er lenket opp i informasjonsskrivet. Det skal være mulig å besvare oppgaven fullt ut tilfredsstillende utfra pensum alene, men det er også anledning til å benytte andre kilder.

Det ble nedlagt et stort arbeid i å informere studentene om endringen, samtidig som muligheten til å ta eksamen med rettshistorie integrert i JUS3211 står ved lag. Kursundervisningen ble justert slik at den skulle passe som eksamensforberedelse til hjemmeeksamen, med vekt på disponering og stoffutvalg til mulige oppgavetekster fra alle deler av pensum. Alle kurslærerne benytter samme opplegg - selvfølgelig med rom for noen egne variasjoner - og det ble på forhånd diskutert nøye hva som skulle sies om selve oppgaveskrivingen, kildebruk osv. slik at alle studenter skulle få samme informasjon om dette. Under halvparten av studentene deltok på kurs.

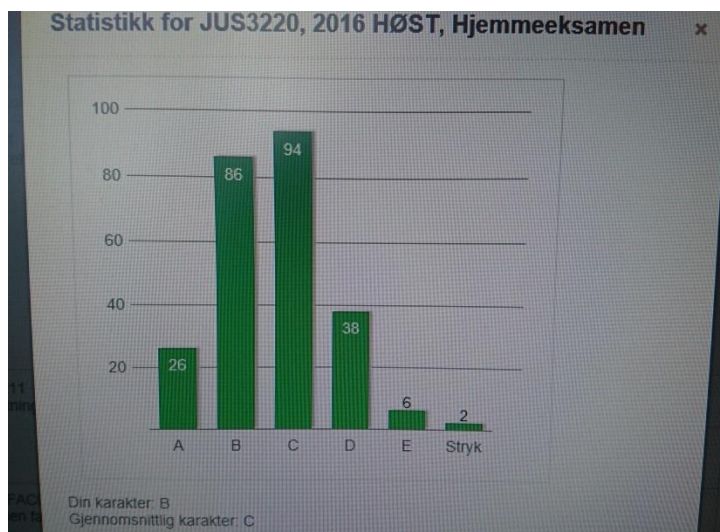
Sensorer er rekruttert fra hele det norske rettshistorikermiljøet, og det er lagt vekt på å også få med yngre rettshistorikerforskere fra universitetene i Bergen og Oslo, for å sikre at sensorene har universitetstilknytning. De øvrige sensorene har alle arbeidet med rettshistorie som vitenskapelige assistenter eller forskere.

Eksamen ble avviklet fra 5. - 8. september, uten tekniske problemer som ikke enkelt lot seg løse. Det var få spørsmål fra studentene om oppgaven, og det var avtalt på forhånd at spørsmål om tolkning av oppgaveteksten eller andre faglige spørsmål ikke skulle besvares. Spørsmål sendt til kurslærer/faglærer ble videresendt til eksamensadministrasjonen, som svarte. Det er ikke kommet noen klager på selve gjennomføringen av den nye hjemmeeksamen. Det ble utarbeidet sensorveiledning som forelå dagen etter at sensorene fikk elektronisk tilgang til besvarelsene.

I alt 263 kandidater var oppmeldt til eksamen, og av dem leverte 252. Ni sensorer deltok i bedømmelsen, fordelt på 10 kommisjoner som da bedømte minst 25 besvarelser. En sensor satt i bare en kommisjon, seks sensorer satt i to kommisjoner, en satt i tre og en i fire kommisjoner. Kommisjonene var satt sammen med stor spredning, slik at alle fikk bedømme sammen med flest mulig andre.

Sensormøte ble avholdt 19. september, med sensorene fra Bergen på Skype. Alle var til stede unntatt to, som var i hvert sitt rettsmøte og derfor ikke kunne komme. Sensorveiledningen ble gjennomgått og revidert i møtet på bakgrunn av sensorenes erfaringer så langt. Sensorene er enige om at antallet besvarelser i hver kommisjon er alt for høyt, fordi det tar lenger tid å rette hjemmeeksamen enn skoleeksamen. Det skyldes særlig behovet for å sjekke opp de eksterne kildene studentene henviser til, og det faktum at det er opp til studentene å finne disse kildene og at de derfor har benyttet seg av mange ulike publikasjoner.

Faglærerne og sensorene antok på forhånd at det ville være få kandidater som kom til å stryke, men at det ikke ville bli så mange fler med topp karakter enn ved vanlig eksamen. Dette slo bare delvis til. Eksamensstatistikken viser følgende resultat:

At få kandidater strøk, eller gjorde det meget dårlig, er å forvente utfra eksamensformen, kravet til besvarelsens omfang og tiden som var til rådighet. At så mange har gjort det bra, kan formentlig tilskrives samme forhold.

Sensorene rapporterer stor enighet om karakterfastsettelsen, i alle kommisjoner. Det er vanskelig å si at sensuren ikke har vært streng nok utfra de krav som på forhånd ble definert og gjengitt i sensorveiledningen. I hvert fall når det gjelder kandidater som fikk A, er det ikke lett å se hvordan oppgavene kunne vært enda bedre besvart innenfor de rammer som er gitt. Faglærerne må diskutere om oppgaven bør være vanskeligere. At ca 44% av studentene er å finne innenfor de to beste karakterene, tyder på at det bør foretas justeringer. Det skal for øvrig bemerkes at studentenes læringsutbytte ved denne hjemmeeksamen nok har vært betydelig bedre enn om tilsvarende oppgave var gitt som skoleeksamen.

Oppsummering

Alt i alt er det grunn til å være tilfreds med denne første gjennomføring av hjemmeeksamen i rettshistorie. Den tekniske løsningen har vist seg å fungere for både studenter og sensorer. Sensorene er velkvalifiserte og er samstemte i sine vurderinger.

På to punkter er det grunn til å gjøre forandringer:

- 1) En full kommisjon bør ikke være på mer enn ca 40 oppgaver.
- 2) Oppgaven kan gjøres noe vanskeligere.

Oslo, 30. september 2016

Marit Halvorsen
Ansvarlig faglærer, rettshistorie

Informasjon om hjemmeeksamen i rettshistorie

Om oppgavens innhold og bedømmelse

Hjemmeeksamen i rettshistorie (JUS 3220) skal først og fremst gi studentene anledning til å vise hva de har tilegnet seg av kunnskaper i rettshistorie. I tillegg skal hjemmeeksamen være en prøve i akademisk skriving. Det innebærer at studentene også vil bli bedømt på grunnlag av eksamensbetsvarelsens struktur, språk og formalia (det vil si korrekt bruk av henvisninger og noteapparat). Juridisk fakultetsbibliotek har utarbeidet en mal for henvisninger som kan brukes i skriving av akademiske juridiske tekster, se <http://www.ub.uio.no/skrive-referere/referansestiler/rettsvitenskap.html#toc3>

Det vil bli lagt vekt på at teksten er hensiktsmessig disponert og at språket er klart og korrekt. **Oppgaven skal kunne løses utfra læreboken *Rett. En internasjonal historie*. Det forutsettes derfor ikke at studentene må finne frem til andre kilder.** For å besvare oppgaven tilfredsstillende, er det viktig å se hvilke sammenhenger oppgavens spørsmål inngår i og vise dette i besvarelsen. For å finne frem til slike sammenhenger må studentene orientere seg i hele læreboken.

Det er likevel tillatt å benytte supplerende kildestoff. Det kan for eksempel være at studentene kan finne stoff i det de har lest i forbindelse med fag på første, annet og tredje studieår, gjennom lærebokens henvisninger eller på fagets ressurside.

Eksamensbetsvarelsen har en øvre grense på 3000 ord. Ettersom studentene har tilgang til alle hjelpemidler og eksamenstiden er 3 dager, vil sensuren være strengere enn til vanlig skoleeksamen.

Tilleggsstoff

Læreboken har en omfattende litteraturliste, herunder også mange nettsider. Her kan spesielt interesserte studenter hente informasjon om relevante kilder. Mye av den eldre litteraturen det henvises til i læreboken, er digitalisert. Nedenfor gis noen eksempler på hvor man kan finne nyttig stoff til fordypning:

Kildetekster og annen litteratur:

Internett gir muligheter for å finne store mengder rettshistorisk litteratur i fulltekst. Man kan komme langt med å «google» forfattere og titler. Det er også utallige bearbejdede databaser innenfor forskjellige tema. Her er noen få eksempler: <http://www.ub.uio.no/fag/jus/jus/rettshistorie-kilder/> er Universitetsbibliotekets nettsted for rettshistoriske kilder, med vekt på 1814. Det er imidlertid mye mer enn 1814-stoff å finne via Ubs side, som for eksempel introduksjon til Juridisk fakultetsbiblioteks rettshistoriske samlinger. <http://www.nb.no/>, Nasjonalbibliotekets database, gir adgang til en stor samling norsk juridisk litteratur i fulltekst fra 1800-tallet og fremover.

<https://archive.org/details/gutenberg> er et internasjonalt prosjekt som digitaliserer litteratur fra hele verden, og som er utrolig innholdsrikt. For eksempel gav et søk på «Pufendorf (25/7-16)» hele 144 resultater!

<http://www.nb.no/baser/1905/> er en database som ble laget i forbindelse med 100-årsminnet for unionsoppløsningen i 2005. Basen inneholder en rekke lenker til bl.a. kildetekster og annen litteratur.

<https://www.stortinget.no/no/Grunnlovsjubileet/Verktoy/Nasjonalbibliotekets-1814-bibliografi/> er en base som ble laget i forbindelse med grunnlovsjubileet i 2014, og som inneholder en svær samling av kildetekster og litteratur om grunnloven.

<http://avalon.law.yale.edu/> drives av Yale university og er et digitalt bibliotek innenfor jus, historie og diplomati (folkerett) med originaltekster av alle slag, først og fremst slike som er/var relevante for USA. I boksen Medieval Documents finnes for eksempel Magna Carta; under 18. Century Documents 1700 - 1799 finnes for eksempel Declaration of Independence og alle de amerikanske statenes grunnlovstekster, inklusive den føderale US Constitution, såvel som den franske mennekserettighetserklæringen og Blackstone's Commentaries of the Laws of England. Basen er lett å søke i.

Historiske kart:

Å se på historiske kart kan være en god hjelp til å forstå historiske forandringer på grunn av kriger, erobringer, unionsdannelser, etablering av nye stater osv. For eksempel vil en sammenligning av Europakartet før den franske revolusjon 1789 og etter Wienerkongressen 1815 være en slående illustrasjon av periodens mange statsrettslige forandringer.

http://www.lib.utexas.edu/maps/map_sites/hist_sites.html er et nettsted drevet av University of Texas Libraries. Det er en svær samling historiske kart fra hele verden, med lenker til alle mulige kartbaser.

<http://www.kartverket.no/Kunnskap/Historie/Kartverkets-historiske-arkiv/> er det norske Kartverkets digitaliserte samling av gamle norske kart.